

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
(повне найменування вищого навчального закладу)
Кафедра соціальної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____
“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

О 28 ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

за освітньо-професійною програмою «**Психологія**»

Перший (бакалаврський) освітній рівень

Галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва напрямку)

спеціальності 053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

факультет філософський

Івано-Франківськ – 2017 рік

Робоча програма з дисципліни «Психологія конфлікту» для студентів спеціальності 053 «Психологія».

„29” серпня, 2017 р. – 20 с.

Розробник:

кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної психології Вітюк Н.Р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології
Протокол від „29” серпня, 2017 р. № 1

Завідувач кафедри соціальної психології

_____ (Заграй Л.Д.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ ___ ” _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від “ ___ ” _____ 20__ р. № ___

“ ___ ” _____ 20__ р.

Голова _____ (Р.О.Пятківський)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальності_053 Психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>курсова робота</u> <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6 Мова викладання: українська	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції	
		12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	2 год.
		Лабораторні	
		4 год.	__ год.
		Самостійна робота	
60 год.	82 год.		
Індивідуальні завдання: __ год.			
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3 % : 66,7 %
для заочної форми навчання – 8,9 % : 91,1 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Психологія конфлікту»: розкрити основні закономірності виникнення і розвитку конфліктів, основні напрями управління ними; навчити студентів розв'язувати типову задачу діяльності, наведеної в ОКХ; сформувати у них такі якості і властивості, знання, вміння і навички, які дозволяють виконувати типову задачу діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Психологія конфлікту» є: засвоєння студентами основних теоретичних понять і положень психології конфлікту, оволодіння системою знань про особливості виникнення конфліктів, основні принципи і технології управління ними, набуття студентами навичок практичної роботи з конфліктами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні закономірності виникнення і розвитку конфліктів;
- специфіку різних форм прояву конфліктів та їх типологію;
- психологічні особливості поведінки учасників конфліктних ситуацій;
- психологічні технології управління конфліктами;
- особливості діяльності психолога щодо профілактики, попередження, діагностики та врегулювання конфліктів у різних сферах людської взаємодії.

вміти:

- аналізувати й узагальнювати прослуханий та прочитаний матеріал з проблем діагностики, попередження, розв'язання та врегулювання конфліктів, застосовувати набуті знання в практичній діяльності;
- володіти методикою конфліктологічних досліджень;
- обирати стратегії раціональної поведінки в конфліктних ситуаціях;
- здійснювати цілеспрямований вплив на процес розвитку та вирішення конфліктів у ділових та неформальних ситуаціях;
- володіти психологічними прийомами і навичками безконфліктного спілкування.
- проводити цілеспрямовану роботу щодо профілактики й попередження конфліктів.

Загальні компетентності:

здатність використовувати при вирішенні професійних завдань аналітичне мислення;

здатність окреслювати, конфліктні ситуації й конфлікти у різних сферах життєдіяльності особистості та групи й прогнозувати шляхи їх вирішення;

здатність застосовувати теоретичні знання на практиці;

здатність проведення досліджень на належному рівні;

здатність здійснювати професійну діяльність, дотримуючись етичних принципів діяльності психолога.

Спеціальні компетентності:

здатність розуміти соціально-психологічну специфіку конфлікту;
здатність здійснювати психологічний аналіз конфліктних ситуацій;
здатність обирати оптимальні методи й методики психологічного дослідження конфліктів, обробляти результати досліджень, аналізувати їх з урахуванням актуальних наукових і практичних даних;
здатність до розв'язання складних проблем на внутрішньо особистісному рівні, у міжособистісній та міжгруповій взаємодії;
здатність здійснювати психологічний супровід учасників конфлікту.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Феноменологія конфлікту

Тема 1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен

Зміст. Об'єкт і предмет психології конфлікту. Основні завдання психології конфлікту на сучасному етапі розвитку науки. Базові категорії психології конфлікту.

Поняття про конфлікт. Співвідношення понять, що характеризують складні ситуації в житті людини: „труднощі”, „проблемна ситуація”, „критична ситуація”, „екстремальна ситуація”, „конфлікт”, „стрес”, „фрустрація”, „криза”.

Позитивні і негативні функції конфліктів. Необхідні й достатні умови виникнення конфлікту. Класифікація конфліктів. Основні структурні елементи конфлікту. Динаміка конфліктів. Форми протікання конфлікту. Стратегії і тактики поведінки опонентів у конфліктних ситуаціях.

Психологічні особливості конфліктної взаємодії. Визначення ситуації як конфліктної. Адекватність сприймання конфліктної ситуації. Роль комунікативних бар'єрів у виникненні конфліктів. Типові викривлення інформації при сприйманні конфліктної ситуації (за Є.Мелібрудюю).

Тема 2. Міжособистісні конфлікти

Зміст. Психологічна характеристика міжособистісного конфлікту. Аналіз основних підходів у вивченні міжособистісних конфліктів: мотиваційного, когнітивного, організаційного, діяльнісного.

Чинники виникнення міжособистісних конфліктів. Поняття про конфліктогени, їх види. Закономірності ескалації конфліктогенів. Типи комунікативної поведінки.

Особистісні передумови розвитку конфліктів. «Конфліктність» та «конфліктофобія»: психологічний аналіз та співвідношення понять. Типи конфліктних особистостей. Конфліктостійкість як вид психологічної стійкості особистості. Компоненти конфліктостійкості.

Вплив емоцій на розвиток конфлікту.

Міжособистісний конфлікт на різних етапах онтогенезу. Гендерні особливості поведінки учасників конфліктних ситуацій.

Тема 3. Внутрішньоособистісні конфлікти

Зміст. Поняття «внутрішньоособистісний конфлікт», особливості інтраперсональних конфліктів. Аналіз провідних психологічних концепцій у дослідженні внутрішньоособистісних конфліктів.

Основні умови та причини виникнення конфліктів особистості. Форми і критерії їх прояву. Види внутрішньоособистісних конфліктів.

Комплекс неповноцінності: характеристика, симптоми, шляхи подолання.

Психологічні умови попередження внутрішньоособистісних конфліктів. Чинники, способи та механізми їх подолання.

Тема 4. Конфлікти в групах

Зміст. Поняття про групові конфлікти, їх класифікація. Причини конфліктності внутрішньогрупових стосунків. Функції конфліктів у групах.

Міжособистісно-групові конфлікти: психологічна характеристика, причини виникнення. Особливості прогнозування і шляхи розв'язання міжособистісно-групових конфліктів.

Міжгрупові конфлікти, умови їх виникнення, основні функції. Аналіз провідних психологічних підходів у дослідженні міжгрупових конфліктів. Механізми розвитку міжгрупових конфліктів. Характеристика конфліктної ситуації міжгрупового конфлікту.

Класифікація міжгрупових конфліктів. Міжетнічні конфлікти. Міждержавні конфлікти. Політичні конфлікти. Міжконфесійні конфлікти. Особливості врегулювання і розв'язання міжгрупових конфліктів.

Змістовий модуль 2. Управління конфліктами у різних сферах людської взаємодії

Тема 5. Психологічний контекст управління конфліктами

Зміст. Поняття “управління конфліктом”. Основний зміст управління конфліктом: діагностика, прогнозування, попередження, стимулювання, профілактика, врегулювання, розв'язання.

Форми завершення конфліктів.

Джерела прогнозування конфліктів. Основні завдання профілактичної роботи щодо попередження конфліктів. Шляхи попередження конфліктів. Умови й способи стимулювання конфлікту.

Методи психокорекції конфліктної поведінки. Техніки подолання негативних емоцій та почуттів. Особливості конструктивного спілкування в конфліктних ситуаціях.

Тема 6. Конфлікти в сім'ях

Зміст. Сімейні конфлікти, їх характеристика. Типи сімей з точки зору їх конфліктності. Психологічна характеристика учасників сімейних конфліктів. Класифікація сімейних конфліктів. Кризові періоди у життєдіяльності сім'ї.

Характеристика подружніх конфліктів, причини їх виникнення, шляхи

попередження і розв’язання. Чинники конфліктності відносин між батьками і дітьми. Комплекси неповноцінності сімейного походження. Основні напрями профілактики, попередження і розв’язання конфліктів між батьками і дітьми. Конфлікти між дітьми в сім’ї: причини виникнення, особливості попередження, розв’язання і врегулювання.

Тема 7. Конфлікти в організаціях

Зміст. Конфлікти в організаціях, їх особливості, функціональне значення.

Види та форми трудових конфліктів. Об’єктивні і суб’єктивні причини їх виникнення. Управлінські конфлікти як особливий вид конфліктів в організаціях.

Психологічні умови та способи профілактики та попередження конфліктів в організаціях. Методи конструктивного розв’язання та врегулювання „вертикальних” та „горизонтальних” конфліктів.

Тема 8. Конфлікти в умовах навчальної діяльності

Зміст. Педагогічні конфлікти, їх характеристика, основні види. Причини виникнення конфліктів між учнями. Функції учнівських конфліктів. Конфлікти між учнями як чинники соціалізації особистості. Шляхи профілактики, попередження та розв’язання учнівських конфліктів. Роль вчителя у врегулюванні конфліктів між учнями.

Конфлікти між вчителями та учнями, їх особливості, об’єктивні і суб’єктивні причини виникнення. Конфлікти діяльності. Конфлікти поведінки. Конфлікти взаємостосунків. Умови попередження і успішного розв’язання конфліктів між вчителями та учнями.

Основні характеристики психологічної безпеки освітнього середовища.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Феноменологія конфлікту												
Тема 1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен	10	2	2			6	8	2				6
Тема 2. Міжособистісні конфлікти	14	2	4			8	12	2				10
Тема 3. Внутрішньоособистісні конфлікти	12	2	2			8	10	2				8

5. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Феноменологія конфлікту		
1	Конфлікт як соціально-психологічний феномен	2
2-3	Міжособистісні конфлікти	2
4	Внутрішньоособистісні конфлікти	2
5	Конфлікти в групах	2
Змістовий модуль 2. Управління конфліктами у різних сферах людської взаємодії		
6	Психологічний контекст управління конфліктами	2
7	Конфлікти в сім'ях	2
8	Конфлікти в організаціях	2
9	Конфлікти в умовах навчальної діяльності	2

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Внутрішньоособистісні конфлікти	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

8. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Феноменологія конфлікту		
1	<p>Тема: Конфлікт як соціально-психологічний феномен</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Василюк Ф.Е. Жизненный мир и кризис: типологический анализ критических ситуаций // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С.277-298. 2. Петровская Л.А. О понятийной схеме социально-психологического анализа конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 298-309. <p>Аналіз конфліктів. Написання есе.</p>	6
2	<p>Тема: Міжособистісні конфлікти</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій. Самоаналіз. Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козер Л.А. Реалистический и нереалистический конфликт // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.59-67. 2. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Межличностный конфликт // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – 448 с. – С.371-380. 	8
3	<p>Тема: Внутрішньоособистісні конфлікти</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Левин К. Типы конфликтов // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 113-118. 2. Мерлин В.С. Психологические конфликты // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 224-252. 3. Савчинська Л.О. Діагностика психологічних комплексів сімейного походження // Обрії. - 1998. –№ 2. - С. 79-82. <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p>	8
4	<p>Тема: Конфлікти в групах</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козер Л.А. Функции социального конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.43-48. 2. Кемпбелл Д. Релистическая теория межгруппового конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.410-415. <p>Аналіз конфліктних ситуацій. Підготовка рефератів: “Міжнаціональний конфлікт”; “Міждержавний конфлікт”, «Міжконфесійні конфлікти в Україні». Підготовка до контрольної роботи.</p>	8

Змістовий модуль 2. Управління конфліктами у різних сферах людської взаємодії		
5	<p>Тема: Психологічний контекст управління конфліктами</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корнелиус Х., Фэйр Ш. Конфликт // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 63-119. 2. Дайер У. Приучать других обращаться с вами так, как вы хотите // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С.327. 3. Литвак М. Психологическое айкидо // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 218-253. <p>Підготовка рефератів: «Шляхи нейтралізації агресії», «Роль емоцій у конфлікті».</p>	6
6	<p>Тема: Конфлікти в сім'ях</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гридковець Л.М. Подолання подружніх конфліктів // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. - № 8. – С. 37-38. 2. Хорни К. Конфликты материнства // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.105-112. 3. Шинкаренко О.Д. Психологічні особливості жертв подружнього насильства. Основні напрямки психокорекційного втручання // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. - № 3.–С.25-28. <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p>	8
7	<p>Тема: Конфлікти в організаціях</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лукін С.Ю. Використання стресогенних ситуацій у колективі для підвищення ефективності управління ним // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – №9. – С.53-55. 2. Фишер Р., Юри У. Переговоры без поражения // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001. – С.328-379. <p>Аналіз конфліктних ситуацій. Підготовка рефератів</p>	8
8	<p>Тема: Конфлікти в умовах навчальної діяльності</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матвійчук О.С. Як навчити школярів розв'язувати конфлікти // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 8-9. 2. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2009. – С.420-439. <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p>	8
	Разом	60

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Феноменологія конфлікту		
1	<p>Тема: Конфлікт як соціально-психологічний феномен</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <p>1.Василюк Ф.Е. Жизненный мир и кризис: типологический анализ критических ситуаций // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С.277-298.</p> <p>2.Петровская Л.А. О понятийной схеме социально-психологического анализа конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 298-309.</p> <p>3.Пов'якель Н.І. Психологічні детермінанти ефективності конфліктологічної експертизи як технологічної складової професійної регуляції конфліктів // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. - Івано-Франківськ: Плай, 2001. – Вип.6. – Ч. 2. – С. 3-15.</p> <p>Самостійне опрацювання питань: Структура конфлікту. Стратегії поведінки учасників конфлікту.</p>	6
2	<p>Тема: Міжособистісні конфлікти</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <p>1. Козер Л.А. Реалистический и нереалистический конфликт // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.59-67.</p> <p>2. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Межличностный конфликт // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – 448 с. – С.371-380.</p> <p>Самостійне опрацювання питань: Типи конфліктних особистостей. Конфліктостійкість особистості. Аналіз конфліктних ситуацій.</p>	10
3	<p>Тема: Внутрішньоособистісні конфлікти</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <p>1. Левин К. Типы конфликтов // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 113-118.</p> <p>2. Мерлин В.С. Психологические конфликты // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 224-252.</p> <p>3. Савчинська Л.О. Діагностика психологічних комплексів сімейного походження // Обрії. - 1998. –№ 2. - С. 79-82.</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p> <p>Самостійне опрацювання матеріалу: Поняття «внутрішньоособистісний конфлікт», особливості інтраперсональних конфліктів, їх види. Аналіз провідних психологічних концепцій у дослідженні внутрішньоособистісних конфліктів. Психологічні умови попередження та вирішення внутрішньоособистісних конфліктів.</p>	8
4	<p>Тема: Конфлікти в групах</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <p>1. Козер Л.А. Функции социального конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.43-48.</p> <p>2. Кемпбелл Д. Релистическая теория межгруппового конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.410-415.</p> <p>Самостійне опрацювання питань теми: Причини конфліктності внутрішньо-групових стосунків. Функції конфліктів у групах. Міжособистісно-групові конфлікти: психологічна характеристика, причини виникнення, особливості розв'язання. Міжгрупові конфлікти, умови їх виникнення, основні функції. Механізми розвитку міжгрупових конфліктів. Класифікація міжгрупових конфліктів. Особливості врегулювання і розв'язання міжгрупових конфліктів.</p>	12

Змістовий модуль 2. Управління конфліктами у різних сферах людської взаємодії		
5	<p>Тема: Психологічний контекст управління конфліктами</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корнелиус Х., Фэйр Ш. Конфликт // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 63-119. 2. Литвак М. Психологическое айкидо // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 218-253. 3. Дайер У. Приучать других обращаться с вами так, как вы хотите // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С.327. <p>Самостійне опрацювання питань: Особливості конструктивного спілкування в конфліктних ситуаціях. Напрями профілактики та попередження конфліктів. Умови стимулювання конфлікту.</p>	8
6	<p>Тема: Конфлікти в сім'ях</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гридковець Л.М. Подолання подружніх конфліктів // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. - № 8. – С. 37-38. 2. Хорни К. Конфликты материнства // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.105-112. 3. Шинкаренко О.Д. Психологічні особливості жертв подружнього насильства. Основні напрямки психокорекційного втручання // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. - № 3.–С.25-28. <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p> <p>Самостійне опрацювання питань: Психологічна характеристика подружніх конфліктів. Кризи в подружніх стосунках. Особливості попередження і розв'язання подружніх конфліктів.</p>	14
7	<p>Тема: Конфлікти в організаціях</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник для проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008. – С.101-110. 2. Фишер Р., Юри У. Переговоры без поражения // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001. – С.328-379. <p>Самостійне опрацювання питань: Види та форми трудових конфліктів. Об'єктивні і суб'єктивні причини їх виникнення. Управлінські конфлікти як особливий вид конфліктів в організаціях. Психологічні умови та способи профілактики та попередження конфліктів в організаціях.</p>	12
8	<p>Тема: Конфлікти в умовах навчальної діяльності</p> <p>Самостійне опрацювання питань: Причини виникнення конфліктів між учнями. Функції учнівських конфліктів. Шляхи профілактики, попередження та розв'язання учнівських конфліктів. Роль вчителя у врегулюванні конфліктів між учнями.</p> <p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Матвійчук О.С. Як навчити школярів розв'язувати конфлікти // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 8-9. 2.Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2009. – С.420-439. 3.Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник для проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008. – С.11-125. <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p>	12
	Разом	82

9. Індивідуальні завдання

Навчальним планом проведення індивідуальної роботи зі студентами з даної дисципліни не передбачено

10. Методи навчання

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення психології конфлікту на лекційних та семінарських заняттях використовуються наступні форми роботи:

- презентації;
- проведення емпіричних психологічних досліджень;
- робота з контрольними тестами;
- складання студентами тестів та кросвордів з окремих тем навчальної дисципліни;
- проведення конфліктологічної експертизи;
- складання картографії конфлікту;
- проведення ділових ігор із практикуванням різних напрямів та методів управління конфліктами тощо.

11. Методи контролю

Завдання для поточного контролю знань і умінь студентів: опрацювання студентами лекційного матеріалу, самостійна робота із науковими джерелами, підготовка домашніх завдань.

Форми поточного оцінювання знань: усне опитування, виконання тестових завдань, підготовка рефератів та їх захист, підготовка та захист презентацій, тематичний диктант, виконання контрольних робіт.

Форма підсумкового оцінювання знань: екзамен.

Перелік питань для підсумкового контролю з курсу „ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ”

1. Предмет і завдання психології конфлікту.
2. Міждисциплінарні зв'язки психології конфлікту.
3. Теоретичні та соціально-історичні передумови виникнення психології конфлікту.
4. Філософсько-соціологічний та психологічний підходи в дослідженні феномену конфлікту.
5. Особливості дослідження проблем конфлікту в Україні.
6. Методи психологічного вивчення конфлікту.
7. Поняття про конфлікт та умови його виникнення.
8. Функції конфлікту.
9. Загальна класифікація конфліктів.
10. Структура конфлікту.
11. Динаміка конфлікту.
12. Форми протікання конфліктів.
13. Психологічна характеристика міжособистісного конфлікту.
14. Основні чинники виникнення міжособистісних конфліктів.

15. Конфліктогени, їх види. Закономірності ескалації конфліктогенів.
16. Аналіз мотиваційного підходу у вивченні міжособистісного конфлікту.
17. Когнітивний підхід у дослідженні міжособистісного конфлікту.
18. Діяльнісний підхід у вивченні міжособистісного конфлікту.
19. Організаційний підхід у визначенні міжособистісного конфлікту.
20. Особистісні передумови виникнення конфліктів.
21. Конфліктність особистості. Типи конфліктних особистостей.
22. Конфліктостійкість як вид психологічної стійкості особистості. Компоненти конфліктостійкості.
23. Міжособистісний конфлікт на різних етапах онтогенезу.
24. Стратегії поведінки опонентів у конфліктних ситуаціях.
25. Вплив емоцій на розвиток конфлікту.
26. Загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту.
27. Основні умови та причини виникнення внутрішньоособистісних конфліктів.
28. Проблема внутрішньоособистісного конфлікту в роботах представників психоаналітичного напрямку.
29. Аналіз внутрішньоособистісного конфлікту в гуманістичній психології.
30. Внутрішньоособистісний конфлікт в когнітивній психології.
31. Класифікація внутрішньоособистісних конфліктів.
32. Комплекси неповноцінності: психологічна характеристика, особливості подолання.
33. Способи подолання внутрішньоособистісних конфліктів.
34. Психологічні умови попередження внутрішньоособистісних конфліктів.
35. Внутрішньогруповий конфлікт: психологічна характеристика.
36. Психологічна характеристика міжособистісно-групового конфлікту.
37. Види міжособистісно-групових конфліктів.
38. Особливості управління міжособистісно-груповими конфліктами.
39. Поняття про міжгрупові конфлікти та механізми їх виникнення. Види міжгрупових конфліктів.
40. Мотиваційний підхід у вивченні міжгрупових конфліктів.
41. Когнітивний підхід у дослідженні міжгрупових конфліктів.
42. Ситуативний підхід у вивченні міжгрупових конфліктів.
43. Міжетнічні конфлікти: загальна характеристика та особливості управління ними.
44. Міждержавні конфлікти.
45. Міжконфесійні конфлікти.
46. Управління міжгруповими конфліктами.
47. Сімейні конфлікти, їх характеристика, основні види.
48. Причини виникнення та класифікація подружніх конфліктів.
49. Конфлікти між батьками і дітьми.
50. Особливості попередження і розв'язання подружніх конфліктів.
51. Розлучення як спосіб завершення подружнього конфлікту.
52. Психологічні умови попередження і конструктивного вирішення конфліктів між батьками і дітьми.
53. Конфлікти в організаціях: загальна характеристика, основні види, причини виникнення.
54. Управлінські конфлікти як особливий вид конфліктів в організаціях.

55. Психологічні умови та способи профілактики і попередження конфліктів в організаціях.
56. Методи конструктивного розв'язання конфліктів в організаціях.
57. Педагогічні конфлікти, їх характеристика, основні види.
58. Причини виникнення конфліктів між вчителями та учнями.
59. Функції учнівських конфліктів.
60. Психологічні умови попередження і конструктивного розв'язання конфліктів між вчителями та учнями.
61. Особливості розв'язання конфліктів між учнями.
62. Поняття "управління конфліктом", його зміст.
63. Психопрофілактика конфліктів. Основні завдання психопрофілактичної роботи.
64. Шляхи попередження конфліктів.
65. Умови й способи стимулювання конфлікту.
66. Джерела прогнозування конфлікту.
67. Форми завершення конфліктів.
68. Основні умови, чинники та критерії розв'язання конфлікту.
69. Чинники та етапи розв'язання конфлікту.
70. Методи психокорекції конфліктної поведінки.

Зразок екзаменаційного білета:

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Філософський факультет
Кафедра соціальної психології

Спеціальність	Психологія	
Навчальна дисципліна	Психологія конфлікту	Семестр 7

Екзаменаційний білет № 3

1. Міждисциплінарні зв'язки психології конфлікту.
2. Аналіз проблеми внутрішньоособистісного конфлікту в роботах представників психоаналітичного напрямку.
3. Форми завершення конфліктів.
4. Особливості управління міжособистісно-груповими конфліктами.

Затверджено на засіданні кафедри соціальної психології, протокол №__ від __.____.201_ р.

Зав.кафедри _____ / проф. Заграй Л.Д.

Екзаменатор _____ / доц. Вітюк Н.Р.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1										Модуль 2	Екзам- мен	Сума
Навчальна (аудиторна) робота												
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	сума	T5	T6	T7	T8	сума	ІНДЗ (рефе- рат)		
Усне опитування -5 Тести – 20				25	Робота на парах (усне опитування) – 10, Тести – 10, Реферат – 5				25			50

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D		
50 – 59	E	задовільно	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни при підсумковому контролі:

“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обгрунтоване формулювання практичних висновків, вміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв’язки;

“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- методичні матеріали до семінарських занять;
- текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю знань.

14. Рекомендована література

Базова література:

1. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ, 2009.
2. Анцупов А. Я., Баклановский С. В. Конфликтология в схемах и комментариях: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2009. — 304 с.
3. Атоян А.Д. Конфликтология: Конспект лекцій. – М.: Приор-издат, 2010. – 64с.
4. Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник для проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008. – 176 с.
5. Волков Б.С., Волкова Н.В. Конфликтология: Учебное пособие для студентов учебных заведений. - М.: Академический проект, Трикста, 2005.
6. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003.
7. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2009. – 538 с.
8. Дмитриев А.В. Конфликтология. – М.: Гардарики, 2011.
9. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2011. — 304 с.
10. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами управління: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005.
11. Егидес А.П. Психология конфликта. Учебное пособие. – М.: МФПА, 2011. - 320 с.
12. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – СПб.: Питер, 2010.

13. Козырев Г.И. Конфликтология. – М.: ИД«ФОРУМ», ИНФРА-М, 2008. – 432 с.
14. Конфликтология: [Підручник для студентів вищ. навч. юрид. спец.] / За ред. Л.М.Герасіної та М.І.Панова. – Харків: Право, 2002.
15. Ложкин Г.В., Повякель Н.И. Практическая психология конфликта: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2000.
16. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник. – К.: МАУП, 2003. – 360 с.
17. Примуш М.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. - К.: ВД "Професіонал", 2006. - 288 с.
18. Психологія вирішення конфліктів: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / В.О.Джелалі. - Х. -К., 2006. - 320 с.
19. Психология конфликта. Хрестоматия / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – 448 с.
20. Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001.
21. Русинка І.І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами. Навчальний посібник. - К., 2007.
22. Скібіцька Л.І. Конфліктологія: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 384 с.
23. Цыбульская М.В. Конфликтология. – М.: МЭСИ, 2007

Допоміжна література:

24. Вітюк Н.Р. Гендерні особливості поведінки учасників конфліктних ситуацій // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. 13. – Ч. 1. – С.73-83.
25. Грановская Р.М. Конфликт и творчество в зеркале психологии. – СПб.: Речь, 2010. – 416 с.
26. Донченко Е.А., Титаренко Т.М. Личность: конфликт, гармония. – К.: Политиздат Украины, 1987. – 157 с.
27. Дроздов О. Феномен третирування в школі: шляхи вирішення проблеми // Соціальна психологія. – 2007. – № 6. – С.124-132.
28. Кляпець О. Феномен емоційного вигорання в сім'ї // Соціальна психологія. – 2006. – № 4. – С.168-176.
29. Крам Т.Ф. Управление энергией конфликта. – М.: АСТ, Рефл-бук, 2001. – 288 с.
30. Ланцова С. Политическая конфликтология. – СПб.: Питер, 2008. – 319 с.
31. Лоренц К. Агрессия (так называемое "зло"): - М.: Издательская группа "Прогресс", "Универс", 1994. - 272 с.
32. Малкина-Пых И. Г. Экстремальные ситуации. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 960 с.
33. Психологический словарь / Под общ. Ред. Ю.М.Неймера. – Ростов-на-Дону:

- Феникс, 2003. – 640 с.
34. Психология. Словарь / Под общ. ред. А.В.Петровского, М.Г.Ярошевского. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
35. Психологія суїциду: Навчальний посібник / За ред. В.П.Москальця. – К.: Академвидав, 2004.
36. Рузов В. Семейная конфликтология. Совместимость мужчины и женщины. – М.: АРДИС, 2008.
37. Савчин М.В. Соціальна педагогічна психологія: Навч. посібник. – Дрогобич: Відродження, 1998.
38. Скотт Д.Г. Конфликты. Пути их преодоления. – К.: Внешторгиздат, 1991.
39. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Этика ділового спілкування.: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2002.

15. Інформаційні ресурси

1. Бесемер Х. Медиация. Посредничество в конфликтах // <http://www.myword.ru>
2. Буртовая Е. В. (сост.). Конфликтология: Учебное пособие. 2002. http://www.i-u.ru/biblio/archive/unknown_konflictions/56.aspx.
3. Гірник А.М. Основы конфликтологии // <http://pidruchniki.ws/psihologiya/>
4. Долинська Л.В. Психологія конфлікту // <http://pidruchniki.ws/psihologiya>
5. Жаворонкова Г.В. Управління конфліктами // <http://pidruchniki.ws/psihologiya>
6. Изард К.Э. Психология эмоций // <http://www.myword.ru>
7. Леонов Н.И. Хрестоматія по конфликтологии // <http://www.koob.ru>
8. Мещеряков Б.Г., Зинченко В.П. Большой психологический словарь // <http://www.koob.ru>
9. Орлянський В.С. Конфліктологія // <http://pidruchniki.ws/psihologiya>
10. Прибутко П.С. Конфліктологія // http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/konfliktologiya_-_pributko_ps
11. Хасан Б.И. Конструктивная психология конфликта // <http://www.koob.ru>
12. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів // http://pidruchniki.ws/19440608/psihologiya/konfliktologiya_ta_teoriya_peregovoriv_-_yahno_tp.